

Cursus 'Spreekuur Seksuele Gezondheid in de Huisartsenpraktijk'

Cursus 'Spreekuur Seksuele Gezondheid in de Huisartsenpraktijk'

Juli 2019

Inhoud

Inleiding	5
Algemene informatie over de cursus	5
- Doelgroep	
- Leerdoelen	
- Training bestaat uit	
- Schema en locatie	
- Studielast	
Toetsen en certificaat	7
Praktische puntjes voor je begint	7
Dag 1- deel 2 Kennismaking en het organiseren van een spreekuur	9
- Inleiding	
- Leerdoelen	
- Voorbereiding	
- Activiteiten tijdens de bijeenkomst	
- Literatuur/websites	
Dag 1-deel 2 Seksuele gezondheid en praten over seks	11
- Inleiding	
- Leerdoelen	
- Voorbereiding	
- Activiteiten tijdens de bijeenkomst	
- Literatuur/websites	
Dag 1- deel 3 Soa en triage	14
- Inleiding	
- Leerdoelen	
- Voorbereiding	
- Activiteiten tijdens de bijeenkomst	
- Literatuur/websites	
Dag 2- deel 1 Partnerwaarschuwing	16
- Inleiding	
- Leerdoelen	
- Voorbereiding	
- Activiteiten tijdens de bijeenkomst	
- Literatuur/websites	
Dag 2- deel 2 Oordeelvrije counseling; een basis	18
- Inleiding	
- Leerdoelen	
- Voorbereiding	
- Activiteiten tijdens de bijeenkomst	
- Literatuur/websites	
Dag 3- deel 1 Anticonceptie en (onbedoelde) zwangerschap	20
- Inleiding	
- Leerdoelen	
- Voorbereiding	
- Activiteiten tijdens de bijeenkomst	
- Literatuur/websites	

Dag 3- deel 2 Counseling; VAV en de anticonceptiekoffer	22
- Inleiding	
- Leerdoelen	
- Voorbereiding	
- Activiteiten tijdens de bijeenkomst	
- Literatuur/websites	
Dag 4- deel 1 Uitleg praktijkperiode	23
- Inleiding	
- Leerdoelen	
- Voorbereiding	
- Activiteiten tijdens de bijeenkomst	
- Literatuur/websites	
Dag 4- deel 2 Zelftesten en actiever testen	24
- Inleiding	
- Leerdoelen	
- Voorbereiding	
- Activiteiten tijdens de bijeenkomst	
- Literatuur/websites	
Dag 4- deel 3 Counseling; actiever testen en voorlichting op maat	26
- Inleiding	
- Leerdoelen	
- Voorbereiding	
- Activiteiten tijdens de bijeenkomst	
- Literatuur/websites	
Dag 5- deel 1 Ervaringen uit de praktijk	28
- Inleiding	
- Leerdoelen	
- Voorbereiding	
- Activiteiten tijdens de bijeenkomst	
- Literatuur/websites	
Dag 5- deel 2 Condomerie	29
- Inleiding	
- Leerdoelen	
- Voorbereiding	
- Activiteiten tijdens de bijeenkomst	
- Literatuur/websites	
Praktijkopdrachten	30
- Stappenplan voor het uitvoeren van de praktijkopdracht	
- Het schrijven van het reflectieverslag volgens de STARR methode	
Competentieprofiel	31
Bijlage 1- Praktijkopdrachten	34
Bijlage 2. Het competentieprofiel met opdracht in schema	35

Inleiding

De cursus 'Spreekuur Seksuele Gezondheid in de Huisartsenpraktijk' is in 2009 ontwikkeld binnen het project 'Better Safe than Sorry' (BSTS). In dit project zijn doktersassistenten (DA's) en praktijkondersteuners Huisartsenzorg (POH) getraind in het verzorgen van consultatie op het gebied van seksuele gezondheid. De gezondheidscentra die meededen waren allen gelegen in een zogenaamde achterstandswijk. Binnen bepaalde achterstandswijken in groot stedelijke gebieden komen meer problemen voor op het gebied van seksuele gezondheid.

Zorg voor seksuele gezondheid is een aangelegenheid voor de eerste lijn. Daarnaast zijn er de GGD-centra voor seksuele gezondheid die zich richten op bepaalde risicogroepen. De huisartsenzorg is echter centraal gelegen in de wijk en laagdrempelig.

Bij de ontwikkeling van deze cursus is de [Huisarts Advies Groep Seksuele Gezondheid \(seksHAG\)](#) betrokken geweest. De cursus wordt onderschreven door de NVDA-expertgroep Seks-Soa. De cursus is opgenomen binnen de [NVDA academie](#). Soa Aids Nederland is verantwoordelijk voor de implementaties en de inhoud van de cursus.

Doelgroep

Deze cursus is bedoeld voor doktersassistenten en praktijkondersteuners die zelfstandig, onder supervisie van de huisarts, een spreekuur seksuele gezondheid willen uitvoeren.

Doelen (Wat kan ik aan het eind van de training?)

1. Het kunnen voeren van individuele gesprekken met patiënten over veilig vrijen, soa testen, anticonceptie en seksualiteit. Onderdelen hiervan zijn:
 - Bespreekbaar maken van seksuele gezondheid
 - Signaleren van problemen
 - Verhelderen van de hulpvraag
 - Verwijzen naar huisarts of een andere instantie
 - Voorlichting en advisering op maat
 - Inzetten van een motiverende bejegening
2. Op effectieve wijze gebruik kunnen maken van ondersteunende media als websites, richtlijnen en informatie voor cliënten binnen de seksuele context en die van de infectieziektebestrijding.
3. Het bewust worden van de eigen waarden en normen ten aanzien van seksualiteit en seksueel gedrag in relatie tot verschillende doelgroepen en individuen met uiteenlopende seksuele behoeften en seksuele gedragingen.

De training bestaat uit:

Deze training bestaat uit een combinatie van 5 bijeenkomsten en online en offline activiteiten. Deze onderdelen ondersteunen elkaar. Dat betekent dat het één niet zonder het ander kan. Door mee te doen aan deze cursus zal je met jezelf de afspraak moeten maken om tijd en energie te besteden aan de voorbereiding voor elke bijeenkomst en om bij elke bijeenkomst aanwezig te zijn. Leerstof die tijdens de online workshops wordt aangeboden zal niet tijdens de bijeenkomsten worden herhaald. Er zal juist dieper op het geleerde in worden gegaan.

De cursus is gericht op het samenwerken van de DA's/POH met de huisartsen. Vandaar dat je regelmatig met elkaar in gesprek zult gaan over bepaalde onderwerpen. Hiermee leren huisarts en DA/POH elkaar kennen als partners om inhoudelijk invulling te geven aan de spreekuren seksuele gezondheid.

Schema en locatie

Datum	Locatie	Tijden	Thema		
5 sep 2019	Utrecht- De Zilveren Vosch	09.30-10.30	Kennismaking en organiseren van het spreekuur (NVDA Expertgroep)	Tatiana Mouhebati	
		10.30-12.30	Seksuele gezondheid en praten over seks	Renee Steinmann	
		Lunch: 12.30-13.15			
		13.15-14.30	Seksuele gezondheid en praten over seks (deel 2)	Renee Steinmann	
		14.45-16.15	Soa en triage	Hanna Bos	
26 sep 2019	Utrecht- De Zilveren Vosch	09.30-10.45	Partnerwaarschuwing	Francine van den Heuvel	
		Pauze: 10.45-11.00			
		11.00-12.30	Oordeelvrije counseling; een basis	Mariette Hamers	
		Lunch: 12.30-13.15			
		13.15-16.00	Oordeelvrije counseling; een basis	Mariette Hamers	
10 okt 2019	Utrecht- De Zilveren Vosch	13.00-14.45	Anticonceptie en onbedoelde zwangerschap	Rik van Lunsen	
		Pauze: 14.45-15.00			
		15.00-17.00	Counseling; VAV en de anticonceptiekoffer	Mariette Hamers	
31 okt 2019	Utrecht- De Zilveren Vosch	13.00-13.30	Uitleg praktijk periode	Tatiana Mouhebati	
		13.30-15.00	Zelf testen en actiever testen	Janny Dekker	
		Pauze: 15.00-15.15			
		15.15-17.00	Counseling; actiever testen en voorlichten op maat	Mariette Hamers	
12 dec 2019	Amsterdam	13.00-14.15	Ervaringen uit de praktijk	Tatiana Mouhebati	
		15.00 -17.00	Workshop condomeerie	Kalja van der Linden	

Studiebelasting

Bijeenkomst	SBU*
Dag 1	11
Dag 2	10
Dag 3	7
Dag 4	7
Dag 5	7

* SBU is het totaal aantal uren studiebelasting, zowel van de bijeenkomsten als de voorbereidingsopdrachten.

Toetsen en certificaat

De toetsing bestaat uit:

1. Uitvoeren van voorbereidingsopdrachten
2. Uitvoeren van 3 toetsopdrachten in de praktijk met verslaglegging

Als aan alle bijeenkomsten actief is deelgenomen, de uitwerkingen van alle voorbereidende opdrachten waarvoor je iets moet schrijven, certificaten van digitale workshops én verslagen van de praktijkopdrachten geüpload, ontvang je tijdens de laatste bijeenkomst een certificaat en de accreditatiepunten in Kabiz. Als niet aan alle voorwaarden is voldaan ontvang je een certificaat van deelname en geen accreditatiepunten.

Praktische puntjes voor je begint

- Er geldt een aanwezigheidsplicht van **100%**. Er is geen gelegenheid om een gemiste bijeenkomst in te halen.
- Van de deelnemers wordt een actieve studiehouding gevraagd tijdens de onderwijsbijeenkomsten.
- Voor elke bijeenkomst dienen de voorbereidende opdrachten te worden gemaakt. Als er wordt gevraagd een digitale workshop te doorlopen is het gedownloade certificaat je bewijsvoering.

List me deelnemers:

Naam	Emailadres	Praktijk
1. Astrid Meulendijk	astrid@elings.net	Huisartsenpraktijk Elings, Rotterdam
2. Willemijn van Nigtevegt	wvnigtevegt@gmail.com	Huisartsenpraktijk de Reiger, Utrecht
3. Laura Margreet van Straaten	lvnstraaten@zorggroep-almere.nl	Gezondheidscentrum Castrovalva, Almere
4. Ingeborg Witte	ingwi@outlook.com	Huisartsenpraktijk van Bemmelen, Enschede
5. Marlijn de Soeten	lijn_de_soeten@hotmail.com	Huisartsenpraktijk Rivierenbuurt, Amsterdam
6. Caroline Van Drongelen	cvandongelen@zorggroep-almere.nl	Gezondheidscentrum Prisma, Almere
7. S.Narain (Ashna)	anarain@zorggroep-almere.nl	Gezondheidscentrum Prisma, Almere
8. Dineke Vletter	dinekevletter@outlook.com	Huisartsenpraktijk Vermaas & Bettman, Putten
9. Els Frenks	efaf02@gmail.com	Copenhaege Huisartsen, Vlaardingen
10. Kimberley Breederveld	kbreederveld@copenhaege.nl	Copenhaege Huisartsen, Vlaardingen
11. Georgina Yankey	gyankey@sag-amsterdam.nl	Gezondheidscentrum Haveneiland, Amsterdam
12. Leonie Bosch	leootje89@hotmail.com	Huisartsenpraktijk mûnewei, Damwâld
13. Monique Brands	praktijkmanagement@schuthuisartsen.nl	Schut Huisartsen, Beusichem
14. Esther Kools	esther.kools@hotmail.com	Huisartsen Julianalaan, Breda
15. Corine van Water	c.vd.water@ggdhvb.nl	GGD Hart voor Brabant; 's-Hertogenbosch
16. Daniela Kwakyewaa Adusei	dadusei2@sag-amsterdam.nl	Sag Gezondheidscentrum Pampuslaan, Amsterdam
17. Wendy Wammes- de Boef	w.wammes@gmail.com	Medisch centrum Leebrug, Houten
18. Monique Baf	poh-baf@huisartsblaak.nl	Huisarts Blaak, Rotterdam

Kennismaking en het organiseren van een spreekuur

Dag 1- deel 1

Datum: 5 september 2019

Tijd: 09.30 – 10.30

Docenten: Tatiana Mouhebati (Beleidsmedewerker Soa Aids Nederland) en de NVDA-Expertgroep Seksoa

Inleiding

Je hebt je ingeschreven voor deze cursus omdat je een spreekuur seksuele gezondheid gaat uitvoeren of je verder wilt bekwamen in het uitvoeren van een spreekuur. Je doet dat niet alleen. Je zult regelmatig met je begeleidend huisarts overleggen of praten over inhoudelijke onderwerpen. Dit, om elkaars werkwijze en zienswijze beter te leren kennen. Daarnaast heb je al veel kennis en vaardigheden, net als alle andere deelnemers in de groep. Je kunt ervaringen met elkaar uitwisselen en elkaar ondersteunen. Tijdens dit eerste deel van de cursus leer je elkaar een beetje kennen en maak je kennis met de NVDA Expertgroep Seks-Soa.

Leerdoelen

1. Je weet wie er aan de cursus deelneemt
2. Je weet wat van je verwacht wordt in deze cursus en wat de voorwaarden zijn van het krijgen van een certificaat en de accreditatiepunten
3. Je hebt een cursusmaatje gevonden waarmee je tijdens de cursus optrekt
4. Je kunt uitleggen wat de NVDA Expertgroep Seks-Soa doet en voor jou kan betekenen.

Vorbereiding

1. Maak op je eigen computer een map aan die als portfolio (verzamelplaats) dient. Bewaar de uitwerking van alle voorbereidende opdrachten waarvoor je iets moet schrijven en de verslagen van de praktijkopdrachten hier in deze map voor jezelf. Op deze wijze kun je terugkijken op je eigen ontwikkeling binnen de cursus, maar vooral ook je ontwikkeling tot een professional op het gebied van Seksuele Gezondheid.
2. Ga naar www.soaids.nl/digitaleleeromgeving en maak de workshop 'Maak het verschil als doktersassistent'.
3. lees deze pagina <https://www.nvda.nl/sekssoa/>. Is de rol van de expertgroep helemaal duidelijk voor jou? Je kunt je vragen stellen tijdens deze bijeenkomst.

Upload je certificaat hier

Activiteiten tijdens de bijeenkomst

1. Je maakt kennis met je groepsgenoten
2. Je krijgt uitleg over de cursus en de toetsen wordt kort besproken
3. Je wordt gekoppeld aan een cursusmaatje
4. Je maakt kennis met de NVDA Expert Seks-Soa
5. Je interviewt elkaar over de randvoorwaarden om na deze cursus een spreekuur seksuele gezondheid uit te kunnen voeren.

Literatuur/websites

1. www.soaids.nl/digitaleleeromgeving

2. <https://www.nvda.nl/sekssoa>
3. <https://www.soaaid.nl/nl/professionals/dossiers/praten-over-soas>

Seksuele gezondheid en praten over seks

Dag 1- deel 2

Datum: 5 september 2019

Tijd: 10.30 – 12.30/ 13.15- 14.30

Docent: Renee Steinmann (arts-seksuoloog NVVS i.o. Amsterdam UMC)

Inleiding

Bepaalde groepen hebben meer dan gemiddeld kans op problemen met de seksuele gezondheid. Er zijn een aantal risicogroepen beschreven in het artikel dat je voor deze bijeenkomst gaat lezen; 'Seks onder je 25ste'. Eén van deze risicogroepen wordt gevormd door grotere migrantengroepen. Belangrijke problemen die zich daar voordoen zijn onder andere tienerzwangerschappen onder Surinaamse en Antilliaanse meisjes, soa's onder Surinaamse en Antilliaanse jongeren en seksuele dwang onder jongeren met een migratieachtergrond (VWS, 2009).

Deze bijeenkomst staat in het teken van seksuele gezondheid. Om als hulpverlener een zorgvrager te kunnen ondersteunen en adviseren ten aanzien van seksuele gezondheid is het belangrijk om over seks te kunnen praten. Seksualiteit is iets dat iedereen beleeft, ook hulpverleners. Het is belangrijk om als hulpverlener duidelijkheid te hebben over de eigen seksualiteit en de waarden die daaraan worden toegekend om zorgvragers te kunnen helpen. Het eerste deel van deze bijeenkomst is dan ook gericht op het oefenen in het praten over seksualiteit en seks. Hierbij word je ook meer bewust van je eigen normen en waarden ten aanzien van seksualiteit. Vervolgens leer je hoe je met een zorgvrager kunt praten over seks, beleving van seksualiteit, zorgen over 'normaal zijn' van het lichaam en het signaleren van dwang. Bij sommige zorgvragers kun je zelf voorlichting geven, anderen zullen via de huisarts worden verwezen naar een andere instantie. Het gaat daarbij dus ook om je grenzen te leren kennen van je hulpverleningsmogelijkheden.

Leerdoelen

1. Je oefent met het praten over seksualiteit en seks.
2. Je herkent je eigen mogelijkheden en knelpunten in het praten over seksualiteit en seks.
3. Je wordt je bewust van je eigen seksuele normen en waarden.
4. Je wordt je bewust van verschillende betekenissen die mensen toekennen aan seksualiteit en seks.
5. Je bestudeert de anatomie en functies van het mannelijk en vrouwelijk geslacht.
6. Je herkent een aantal lichamelijke klachten en problemen die zorgvragers ervaren ten aanzien van seksuele gezondheid, erectie vermindering bij condoom gebruik, te snel klaarkomen, pijn bij vrijen en onder andere seksuele wensen, grenzen en dwang.
7. Je oefent in het stellen van verhelderende vragen.
8. Je oefent met het geven van (beperkte) voorlichting en (terug)verwijzen naar de huisarts.
9. Je kunt aangeven wanneer je de website www.sense.info kunt gebruiken in je consult.
10. Je kunt aangeven wanneer je de website www.zanzu.nl kunt gebruiken in je consult.

Vorbereidende opdrachten

1. Lees het boekje '103 vragen over jongeren en seks'. Uitgegeven door Soa Aids Nederland en Rutgers in 2018. (https://seksonderje25e.nl/page/103_vragen487)
2. Bekijk op www.sense.info onder 'je lichaam' 'Meisjes lichaam', 'Jongenslichaam', onder 'Liefde en relaties', 'cultuur en geloof'. Klik binnen 'cultuur en geloof' verder. Bekijk ook '[persoonlijke verhalen](#)'. Lees ten minste twee verhalen die jouw interesse hebben. Schrijf kort op wat je meeneemt naar je eigen praktijk.

3. Bekijk op <https://www.zanzu.nl/nl> 'lichaam', 'Relaties en gevoelens' en 'infecties'. Voor wie is deze website bedoeld? Hoe kun je deze website gebruiken in je consult. Lees 'voor professionals' en 'Zanzu gebruiken'. Is deze website relevant voor de patiënten van je praktijk? Schrijf kort wat je meeneemt naar je praktijk.

6. Ga met de coördinerend huisarts in gesprek over de volgende vragen:

- Kun je een zorgvrager onder de 25 jaar herinneren die een vraag had over seksualiteit of seks?
- Wat was de vraag of het probleem?
- Hoe vond je het dat je deze vraag kreeg en welke vragen moest je zelf stellen?
- Hoe makkelijk/moeilijk is het voor jou om over seks te praten?
- Beantwoord voor jezelf de vraag: Waar is het afhankelijk van of je makkelijk of moeilijk over seks praat met: vrienden, ouders of kinderen, partner, zorgvragers.

6. Schrijf een kort verslag (max. ½ A4) en neem deze mee naar de bijeenkomst.

Upload je verslag hier

Activiteiten tijdens de bijeenkomst

1. Aan de hand van de voorbereidende opdracht wordt besproken welke ervaringen de deelnemers hebben in het praten over seksualiteit en seks.
2. Deelnemers praten met elkaar over seksualiteit en seks tijdens de 'seks carrousel'.
3. Deelnemers krijgen informatie over veel gestelde vragen en problemen ten aanzien van seksualiteit.
4. Deelnemers oefenen met het stellen van vragen over seksualiteit, het geven van een advies/informatie en (terug)verwijzen naar de huisarts.

Literatuur/websites

1. www.soaids.nl/digitaleleeromgeving

-
2. www.sense.info
 3. www.zanzu.nl
 4. 103 vragen over jongeren en seks. Soa Aids Nederland en Rutgers, 2018.

Soa en triage

Dag 1- deel 3

Datum: 5 september 2018

Tijd: 14.45-16.15

Docent: Hanna Bos (arts M&G en programmaleider Soa Aids Nederland).

Inleiding

Huisartsen zien ongeveer 50% - 80% van de soa-consulten in Nederland (schatting 307.000 soa gerelateerde consulten in 2017, RIVM). Daar zitten ook zorgvragers tussen die tot de zogenaamde hoog-risicogroepen behoren. Het is belangrijk dat soa tijdig worden gevonden zodat de zorgvrager behandeld kan worden. Het is niet alleen van belang om de zorgvrager die een soa heeft te behandelen maar ook om sekspartners van de zorgvrager te testen en te behandelen als er een soa gevonden is. Het is belangrijk dat de zogenaamde transmissieketen wordt verbroken.

Tijdens deze bijeenkomst pas je de opgedane kennis uit de digitale workshop toe. Daarnaast is er ruimte om vragen te stellen over hetgeen dat je hebt geleerd in de digitale workshop *Basiskennis soa en hiv*.

Leerdoelen

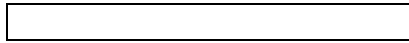
1. Je kunt de meest voorkomende soa in het algemeen en specifiek binnen de doelgroep jongeren benoemen.
2. Je kent het onderscheid tussen bacteriële-, virale soa en parasieten en weet hoe deze worden overgedragen.
3. Je kunt uitleggen op welke wijze de diagnose van verschillende soa wordt gesteld, je kunt symptomen benoemen en je kunt benoemen op welke wijze er behandeld wordt.
4. Je kunt laten zien dat je met de 'Beslisboom soa en hiv' kunt werken.

Vorbereidende opdracht

1. Ga naar www.soa aids.nl/digitaleleeromgeving en open de module '*Basiskennis soa en hiv*'. bekijk de eerste 3 minuten van het filmpje van studietaak 1. Bekijk de filmpjes van studietaken 2 en 3 en doe de quiz.
2. Lees het artikel '[Als je niet over seks praat is geen goede diagnostiek, behandeling en counseling mogelijk](#)'.
3. Ga naar de Website van de NHG en maak kennis met de huisartsstandaard '[Het soa-consult](#)'. Lees in ieder geval de 'richtlijnen diagnostiek'.
4. Ga met de begeleidend huisarts in gesprek. Stel de volgende vragen:
 - o Welke soa komt hij/zij tegen in de praktijk?
 - o Op welke manier schat hij/zij het risico op soa in bij een patiënt?
 - o Wat vraagt hij/zij dan uit?
 - o Hoe weet hij/zij dat de risico inschatting en testadvies juist zijn?
 - o Hoe snel moet een patiënt met verdenking op een soa worden gezien?
 - o Is dat voor alle soa hetzelfde?
 - o Is dat voor alle doelgroepen hetzelfde?
 - o Op welke kennisbronnen zijn de antwoorden gebaseerd?

c. Schrijf een kort verslag

Upload je verslag hier

Neem het verslag mee naar de bijeenkomst.

Activiteiten tijdens de bijeenkomst

1. De bijeenkomst begint met een korte bespreking van de voorbereidende opdracht. Ook is er gelegenheid vragen te stellen n.a.v. de digitale workshop *Basiskennis soa en hiv*.
2. Aan de hand van casuïstiek wordt geoefend met triage en de daaruit voortkomende stappen die jij als praktijkondersteuner moet nemen voor diagnostiek en preventie.

Literatuur/websites

1. www.soa aids.nl/digitaleleeromgeving
2. ['Als je niet over seks praat, is goede diagnostiek niet mogelijk'](#)
3. <https://www.nhg.org/standaarden/volledig/nhg-standaard-het-soa-consult>
4. https://www.nhg.org/sites/default/files/content/nhg_org/uploads/standaard/download/binder1.pdf

Partnerwaarschuwing

Dag 2-deel 1

Datum: 26 september 2019

Tijd: 9.30-10.45

Docent: Francine van den Heuvel (sociaal-verpleegkundige GGD Amsterdam)

Inleiding

Een patiënt die een soa heeft is geïnfecteerd door een sekspartner. Dit kan een vaste partner zijn, een losse partner of een anonieme sekspartner. Een soa kan klachten geven, maar dit is lang niet altijd het geval. De patiënt die een soa heeft kan deze ook weer hebben doorgegeven aan een ander. Daarnaast hebben mensen die behoren tot een hoog-risicogroep ook meer kans om een sekspartner te treffen die een soa heeft. Het is heel belangrijk om de transmissieketen van soa te stoppen. Dat kan alleen als de sekspartners zijn geïnformeerd dat zij seks hebben gehad met iemand die een soa heeft. Dat er een kans is dat zij geïnfecteerd zijn en dat het advies is zich te laten testen en (blind) te laten behandelen. De uitdaging voor jou is om een patiënt te motiveren om sekspartners te waarschuwen én om iemand die is gewaarschuwd te testen op soa en/of te behandelen. Tijdens deze bijeenkomst leer je hoe.

Leerdoelen

1. Je kunt benoemen welke rol de huisarts heeft ten aanzien van partnerwaarschuwing.
2. Je weet wat er onder partnerwaarschuwing wordt verstaan en welk doel het dient voor de infectieziekten-bestrijding.
3. Je hebt kennis over de voorwaarden die verbonden zijn aan partnerwaarschuwing en kunt de verschillende methoden van waarschuwen benoemen.
4. Je kunt benoemen op welke wijze het gezondheidscentrum en de GGD elkaar kunnen versterken ten aanzien van partnerwaarschuwing.
5. Je kunt partnerwaarschuwing bespreekbaar maken.
6. Je kunt bepalen welke partners gewaarschuwd dienen te worden en de zorgvrager ondersteunen partnerwaarschuwing uit te (laten) voeren.
7. Je hebt kennis gemaakt met de website www.partnerwaarschuwing.nl en weet hoe je deze moet gebruiken in de praktijk.

Vorbereidende opdracht

1. Bezoek de website www.thuisarts.nl. Lees de informatie die je kunt vinden bij '[Ik wil mijn sekspartners waarschuwen](#)'.
2. Bekijk het [filmpje](#) voor professionals hoe je www.partnerwaarschuwing.nl kunt gebruiken.
3. Lees ook de onderdelen over partnerwaarschuwing in de [NHG- Standaard het Soa consult](#) onder de 'richtlijnen beleid'
4. Bespreek met de begeleidend huisarts op welke wijze hij/zij omgaat met partnerwaarschuwing in de praktijk. Stel de volgende vragen:
 - o Welke manieren om sekspartners te waarschuwen gebruikt de huisarts?
 - o In hoeverre wordt online partnerwaarschuwing gebruikt in de huisartsenpraktijk? (via www.thuisarts.nl en www.partnerwaarschuwing.nl)
 - o Waar houdt de huisarts rekening mee bij partnerwaarschuwing?
 - o Hoe motiveert hij/zij de zorgvrager tot partnerwaarschuwing?
 - o Waar ligt de grens voor de huisarts ten aanzien van partnerwaarschuwing? Hoe ziet de huisarts jouw rol bij partnerwaarschuwing? Wat vind je daarvan?

-
- In hoeverre maakt de huisarts een verschil tussen partnerwaarschuwing bijvoorbeeld naar soa of hoeveelheid sekscontacten?
 - In hoeverre is er met de GGD contact over partnerwaarschuwing? In welke gevallen wel/niet?
 - Welke dilemma's (naast tijd) komt de huisarts tegen bij partnerwaarschuwing, hoe gaat hij/zij hiermee om?
 - Wat kan er volgens jou beter ten aanzien van partnerwaarschuwing in jouw praktijk?
 - Welke mogelijkheden zien jij en de huisarts om www.partnerwaarschuwing.nl te gaan gebruiken in de praktijk?
5. Schrijf een kort verslag (max. 1 A4) waarin de antwoorden zijn verwerkt.

Upload je verslag hier

Neem het verslag mee naar de bijeenkomst.

Activiteiten tijdens de bijeenkomst

1. Je neemt deel aan een presentatie over partnerwaarschuwing afgeleid van het draaiboek Partnermanagement.
2. Na de presentatie neem je deel aan een onderwijsleergesprek over de rol van de huisarts en doktersassistent bij partnerwaarschuwing. Het gesprek met de huisarts wat je hebt gehad is voorbereidend voor dit onderdeel.
3. Uit het onderwijsleergesprek neem je actiepunten mee die je kunt gebruiken in je praktijk.

Literatuur/websites

1. [Draaiboek Partnermanagement](#)
2. <https://www.nhg.org/actueel/nieuws/herziene-nhg-standaard-het-soa-consult>
3. www.thuisarts.nl
4. www.partnerwaarschuwing.nl
5. <https://partnerwaarschuwing.nl/partnerwaarschuwing-voor-professionals>

Oordeelvrije counseling; een basis

Dag 2- Deel 2

Datum: 26 september 2019

Tijd: 11.00 – 12.30

13.15-16.00

Docent: Mariette Hamers (Beleidsmedewerker Soa Aids Nederland/trainingspecialist)

Inleiding

Doe je ogen even dicht en verbeeld een mooi groen gras heuvellandschap. Jij staat midden in dit landschap en voelt het gras onder je voeten. Stel jezelf dan eens de vraag: Wat is er nodig om dit gras te laten groeien? Helpt het als ik er aan ga trekken? Op de laatste vraag zal je nee moeten antwoorden. Gras groeit en blijft mooi door het te voeden. Er aan te trekken maakt het stuk. Bovendien kost het je veel energie. Maak nu eens de overstap naar je praktijk. Wat zet jij in om patiënten te laten 'groeien' in het kader van seksuele gezondheid? Hoe werk jij samen met een patiënt en ondersteun je in een proces van gedragsverandering? Ook als deze niet doet wat jij voorstelt.

Tijdens deze eerste bijeenkomst over counseling, exploreer je met elkaar wat oordeelvrije counseling is en oefen je met een aantal basisprincipes van motiverende gespreksvoering. Het kan zijn dat je al een training motiverende gespreksvoering hebt gevolgd. Probeer ook dan nieuwsgierig te zijn naar wat jij uit deze middag kan meenemen voor je eigen ontwikkeling en naar je eigen praktijk.

Leerdoelen

1. Je kunt benoemen wat de SPIRIT van motiverende gespreksvoering is.
2. Je kunt aangeven wat je sterke en minder sterke kwaliteiten zijn met betrekking tot de SPIRIT.
3. Je kunt vertellen wat voor jou de waarde is van 'engagement'.
4. Je herkent uitdagende situaties met betrekking tot engagement.
5. Je kunt de gesprekstechnieken: open vragen, reflecteren, samenvatten en bevestigen toepassen in een oefensituatie.

Vorbereidende opdracht

1. Bekijk het interview met [Stephen Rollnick](#). Het interview duurt 50 minuten. Neem de tijd en pauzeer als je merkt dat je concentratie minder wordt. Noteer voor jezelf:
 - o Wat inspireert je uit zijn verhaal over counseling?
 - o Waar zou je graag zelf beter in worden met betrekking tot counseling?

Upload je antwoorden hier

3. Neem je antwoorden mee naar de bijeenkomst.
4. Ga naar www.soaids.nl/digitaleleeromgeving en Maak de workshop 'Hoe ondersteun je cliënt bij het maken van gezonde keuzes'.

Upload je certificaat hier

Activiteiten tijdens de bijeenkomst.

Tijdens de bijeenkomst wordt gebruik gemaakt van verschillende trainingsmethoden om de leerdoelen te behalen. Je zult zelf aan de slag gaan met verschillende spelvormen, rollenspelen, discussies en nog meer. Belangrijk is om jezelf open te stellen voor nieuwe ervaringen door actief mee te doen. Pak je kans. Aan het einde van deze sessie stel je een paar actiepunten op, voor jezelf, om aan te werken de komende weken.

Literatuur/websites

1. <https://www.soaids.nl/nl/professionals/interventies/onze-interventies/nationaal/motiverende-gespreksvoering>
2. [Handleiding Counselen motiverende gespreksvoering binnen het consult seksuele gezondheid.](#)
3. www.soaids.nl/digitaleleeromgeving

Anticonceptie en (onbedoelde) zwangerschap

Dag 3- Deel 1

Datum: 10 oktober 2019

Tijd: 13.00 – 14.45

Docent: Rik van Lunsen (arts-seksuoloog NVVS, Amsterdam UMC)

Inleiding

Deze bijeenkomst staat in het teken van anticonceptie en voorkomen van onbedoelde zwangerschap. In het 'Handboek Seksualiteit en Reproductie' wordt beschreven dat zorgvragers weinig vragen stellen over het gebruik van anticonceptie, terwijl in het gebruik ervan best wat mis kan gaan. Het is voor de doktersassistent van belang om de verschillende methoden van anticonceptie te kennen en weten hoe zorgvragers deze methoden kunnen gebruiken. Tijdens deze bijeenkomst gaat de docent in op vragen die voortkomen uit de E-learning '*Basiskennis anticonceptie*'. Daarnaast wordt er verder ingegaan op mythes rondom anticonceptie en onbedoelde zwangerschap en oefen je met het verhelderen van de hulpvraag.

Leerdoelen

1. Je hebt kennis over het gebruik van anticonceptie in Nederland.
2. Je hebt kennis over de verschillende vormen van anticonceptie;
 - over de werking
 - over de ervaringen van gebruiker
 - over de mythes en misverstanden over zin en onzin van de verschillende anticonceptie
3. Je oefent met het bespreekbaar maken van misverstanden en mythes bij patiënten.
4. Je oefent in het bepalen van de informatiebehoefte van de zorgvrager over anticonceptie.
5. Je kunt enkele risicofactoren op onbedoelde zwangerschap uitleggen en de sociale kaart bespreken.

Vorbereidende opdracht

1. Maak de digitale workshop [Basiskennis anticonceptie](#). Sla het overzicht met de links naar websites op in je bestanden Je komt dit tegen in de digitale workshop onder 'studietaak 1).
2. Lees [de pagina](#) over welke anticonceptie het best bij je patiënt past.. Bekijk [de infographic](#) over anticonceptiegebruik in Nederland.
3. Lees de handleiding *Anticonceptie voor jou*. Deze zit in de anticonceptiekoffer.
4. Lees de informatiebrochure [Anticonceptie voor jou](#).

Activiteiten tijdens de bijeenkomst

1. Samenvattende presentatie over anticonceptie en onbedoelde zwangerschap.
2. Met behulp van een onderwijsleergesprek worden de verschillende anticonceptiemiddelen besproken. Hierbij is aandacht voor het specifieke karakter van bepaalde anticonceptie.
3. Tijdens het onderwijsleergesprek maak je zelf aantekeningen.
4. Neem vragen n.a.v. de E-learning mee naar de bijeenkomst.

Literatuur/websites

1. www.soa aids.nl/digitaleleeromgeving
2. [Handleiding anticonceptie voor jou.](#)
3. <https://www.seksindepraktijk.nl/themas/anticonceptie/welk-anticonceptiemiddel-past-bij-uw-client>
4. <https://www.rutgers.nl/nieuws-opinie/nieuwsarchief/hoestaat-het-met-het-anticonceptiegebruik-nederland>

Counseling; VAV en de anticonceptiekoffer

Dag 3- Deel 2
Datum: 10 oktober 2019
Tijd: 15.00 – 17.00
Docent: Mariette Hamers

Inleiding

Kennis hebben over anticonceptie en onbedoelde zwangerschap is één ding. Het is belangrijk om de patiënt te ondersteunen in het maken van een keuze voor anticonceptie en dat de anticonceptie op de juiste manier wordt gebruikt. Tijdens deze bijeenkomst ga je aan de slag met de anticonceptiekoffer. Met behulp van deze koffer vol met verschillende anticonceptie leer je informatie en advies te geven conform motiverende gespreksvoering. De methode die je hiervoor aangeleerd krijgt kun je ook toepassen op andere onderwerpen waar bij een patiënt een informatiebehoefte bestaat.

Leerdoelen

1. Je kunt vertellen welke soorten anticonceptie in de koffer zitten
2. Je kunt laten zien hoe je de informatiebehoefte van een patiënt inschat
3. Je kunt laten zien dat je informatie op maat geeft met behulp van de anticonceptiekoffer
4. Je kunt laten zien dat je vraagt naar de betekenis van de gegeven informatie en daar bij aansluit
5. Je kunt aangeven over welke anticonceptie uit de koffer je meer informatie nodig hebt om kwalitatief goede voorlichting te geven en hoe je deze informatie zelf kunt vinden.
6. Je kunt uitleggen dat VAV een methode is die je bij verschillende doelgroepen en op verschillende informatiebehoeften kan toepassen.
7. Je kunt de voordelen benoemen van werken volgens VAV.

Vorbereidende opdracht

1. Voor deze bijeenkomst is het belangrijk je goed te verdiepen in de voorbereiding van anticonceptie en (onbedoelde) zwangerschap.
2. Neem de anticonceptiekoffer mee naar de bijeenkomst.
3. Lees het [instructieblad anticonceptiekoffer](#).
4. Lees paragraaf 5 Informeren en adviseren met toestemming pagina 15/16 van de handleiding '[Counselen volgens motiverende gespreksvoering binnen het consult seksuele gezondheid](#)'.

Activiteiten tijdens de bijeenkomst

1. Uitleg over het belang van effectieve informatieoverdracht.
2. Demonstratie van informatie overdracht en oefening.
3. Uitleg over de anticonceptiekoffer en de ervaringen hiermee.
4. Casuïstiek oefening geven van voorlichting en advies met behulp van de anticonceptiekoffer.

Literatuur/websites

1. www.soaids.nl/digitaleleeromgeving
3. [Counseling volgens motiverende gespreksvoering](#)

Uitleg praktijkperiode

Dag 4- Deel 1

Datum: 31 oktober 2019

Tijd: 13.00 – 13.30

Docent: Tatiana Mouhebati

Inleiding

In dit korte onderdeel staat de praktijkopdracht centraal. Je hebt de afgelopen weken heel veel kennis tot je genomen. Tijdens de praktijkleerperiode ga je deze kennis toepassen in je eigen praktijk. De begeleidend huisarts bespreekt met jou de voortgang.

Leerdoelen

1. Je kunt de praktijkopdracht uitleggen.

Vorbereiding

1. Lees de praktijkopdracht en neem de competenties door.
2. Als je vragen hebt, stuur deze dan naar tmouhebati@soaaid.nl uiterlijk maandag 28 oktober.

Activiteiten tijdens de bijeenkomst

1. Korte uitleg van de opdracht en behandeling van de vragen.

Literatuur/websites

1. Cursus Spreekuur seksuele gezondheid in de huisartsenpraktijk op www.soaaid.nl/digitaleleeromgeving

Zelftesten en actiever testen

Dag 4- deel 2

Datum: 31 oktober 2019

Tijd: 13.30 – 14.30

Docent: Janny Dekker (Huisarts en docent Universitair Medisch Centrum Groningen)

Inleiding

Deze bijeenkomst borduurt verder op de bijeenkomst over soa en triage. Er vindt een verschuiving plaats van diagnostiek en zorgaanbod van de professionals naar het individu. Er zijn allerlei zelftesten op de markt voor soa en hiv. Wat betekent dit voor de huisartsenpraktijk en jouw professionele rol? Tegelijkertijd is er een groep mensen met een hoog-risicoprofiel op hiv die zich weinig of niet laten testen. Denk hierbij aan mensen met een migratieachtergrond uit bepaalde hiv endemische gebieden. Hoe breng je dan actief testen ter sprake en waarom zou je dat doen?

Leerdoelen

1. Je kunt benoemen wat wordt verstaan onder zelftesten, thuistesten en actiever testen.
2. Je kunt uitleggen waarom actiever testen binnen de huisartspraktijk belangrijk is voor hoog-risicogroepen.
3. Je kunt op basis van een risicoprofiel een test advies formuleren
4. Je kunt benoemen op welke wijze je materiaal voor soa-onderzoek zelf afneemt of de patiënt laat afnemen.

Vorbereidende opdracht

1. Bekijk de webpagina [Proactief testen bij migranten](#) en lees de Factsheet
2. Bekijk samen met je begeleidend huisarts eerst de animatie over hiv-endemische gebieden en daarna de wachtkamer animatie. De cijfers uit de eerst genoemde animatie zijn afkomstig uit 2014. Deze liggen nu iets anders maar de inhoud blijft urgent.
3. Bekijk daarna de video waarin Jan van Bergen uitleg geeft over actief testen. Beantwoord in gesprek met elkaar de volgende vragen:
 - o Welke argumenten zijn er om actief een hiv-test aan te bieden aan migranten
 - o Op welke momenten bespreekt een huisarts een hiv-test?
 - o Jan geeft aan het einde van de video een uitdaging aan voor de huisartsenpraktijk. Hoe wordt er in jou praktijk met deze uitdaging omgegaan? Wat gaat er nu goed en wat kan er beter?
4. Lees het artikel [Had u onveilige seks met een man of een vrouw](#). Beantwoord de volgende vraag in het gesprek met de huisarts:
 - o Op welke manier willen jullie actiever testen vormgeven binnen de praktijk? Wat is daar dan voor nodig en welke rol heeft de huisarts en welke de DA/POH?

Upload antwoorden van opdracht 3 en 4 hier

Neem de antwoorden mee naar de bijeenkomst.

5. Ga naar www.soaids.nl/digitaleleeromgeving en maak de workshop 'cultuur sensitief werken'.

Activiteiten tijdens de bijeenkomst

1. Je neemt deel aan een onderwijsleergesprek over actiever testen en hoog-risicogroepen.
2. Tijdens dit gesprek krijg aanvullende informatie over hoog-risicogroepen en testgedrag.
3. Je exploreert je eigen bevorderende en belemmerende factoren ten aanzien van actiever testen.
4. Je oefent met het bespreekbaar maken van een hiv en/of soa test.
5. Je oefent met het instrueren van een patiënt om testmateriaal af te nemen.

Literatuur/websites

1. <https://www.soaids.nl/nl/had-u-onveilige-seks-met-een-man-met-een-vrouw>
2. <http://www.soaids.nl/nl/professionals/beroepsgroep/arts/proactief-testen-migranten>

Counseling; actiever testen en voorlichting op maat

Dag 4- deel 3

Datum: 31 oktober 2019

Tijd: 15.15 – 17.00

Docent: Mariette Hamers en Janny Dekker

Inleiding

Tijdens deze bijeenkomst staan veilig vrijen en actiever testen centraal. Zoals al eerder tijdens de cursus is besproken zijn er verschillende risicogroepen waarbinnen een verhoogde kans bestaat op het krijgen van een soa en hiv. Het is daarom belangrijk dat er goede laagdrempelige test- en behandel­faciliteiten zijn maar ook dat er aandacht is voor betrouwbare bronnen van informatie en dat de informatie past/aansluit bij de zorgvrager. Tijdens deze bijeenkomst leer je voorlichting en advies te geven om een zorgvrager te motiveren om zich te laten testen op soa en informatie te geven over veilig vrijen.

Leerdoelen

1. Je hebt kennis over de factoren die van invloed zijn op onveilig vrijen.
2. Je hebt kennis over de gedragsadviezen ten aanzien van actiever testen en veilig vrijen.
3. Je kunt de gedragsadviezen toepassen in een gesprek met een patiënt.
4. Je kunt de behoefte aan informatie over veilig vrijen samen met een patiënt vaststellen.
5. Je kunt voorlichting en advies over veilig vrijen in het algemeen en het gebruik van condooms in het bijzonder geven.

Vorbereiding

1. Ga naar de website www.soa aids.nl/digitaleleeromgeving en maak de workshop 'Counseling bij mensen met een LVB'.
2. Lees de pagina [Voorschrijven en begeleiden van PrEP](#) en [Veelgestelde vragen over PrEP](#) voor je cliënt. Vraag of de begeleidend huisarts ook de pagina 'voorschrijven en begeleiden van PrEP' kan lezen. Bespreek met elkaar de volgende vraag: Waarom vinden jullie het voor de DA/POH belangrijk om basiskennis te hebben over PrEP?
3. Ga vervolgens naar de website www.thuisarts.nl, www.zanzu.nl, www.mantotman.nl. Bekijk de informatie over soa, testen en veilig vrijen. Ga bij de website www.mantotman.nl opzoek naar informatie over PEP. Beantwoord de volgende vragen:
 - a. Voor welke doelgroep(en) zijn de verschillende websites gemaakt?
 - b. Waaruit kun jij opmerken dat de websites op verschillende doelgroepen zijn gericht?
 - c. Waarin verschilt het advies om te testen voor homomannen van die van heteromannen?
 - d. Waarom is het belangrijk om goed door te vragen naar onbeschermd seks bij een man die seks heeft met mannen?
4. Zie <https://www.soa aids.nl/nl/soas/soas-voorkomen/wat-veilig-en-wat-niet> . Lees de informatie aandachtig. Noteer welke informatie nieuw voor je is. Roept het vragen bij je op? Welke?
5. Noem twee manieren hoe jij www.sense.info en www.zanzu.nl in je spreekuur kunt gebruiken.

Activiteiten tijdens de bijeenkomst

1. Tijdens een onderwijsleergesprek komt het bespreekbaar maken van actiever testen en veilig vrijen aan bod.
2. Je oefent aan de hand van casuïstiek met het
 - Bespreekbaar maken van een soa/hiv test
 - Inschatten van het risico op soa/hiv
 - Adviseren van een soa/hiv test
 - Geven van informatie en advies op maat incl condoom demonstratie/websites.

Literatuur/websites

1. <https://www.soa aids.nl/nl/professionals/dossiers/prep-nieuw>
2. <https://www.soa aids.nl/nl/had-u-onveilige-seks-met-een-man-met-een-vrouw>
3. <https://www.soa aids.nl/nl/soas/voorkom-soas/veilig-vrijen-en-standjes>
4. www.thuisarts.nl www.mantotman.nl www.zanzu.nl
5. www.sense.info en www.soa aids.nl
6. www.soa aids.nl/digitaleleeromgeving

Ervaringen uit de praktijk

Dag 5- Deel 1

Datum: 12 december 2019

Tijd: 13.00 -14.30

Docent: Tatiana Mouhebati en de NVDA Expertgroep SekSoa

Inleiding

Je hebt de cursus 'Seksuele gezondheid in de huisartsenpraktijk' bijna afgerond. De afgelopen periode heb je gewerkt om je kennis en vaardigheden in de praktijk te brengen. Je hebt aan een aantal praktijkopdrachten gewerkt. Deze bijeenkomst bestaat uit twee delen. In het eerste deel bespreken we met elkaar de eerste ervaringen met het toepassen van de kennis en vaardigheden in het spreekuur. Ook bespreken we knelpunten en mogelijkheden van jouw rol als doktersassistent/POH binnen dit spreekuur.

Leerdoelen

1. Je bespreekt de ervaringen met het spreekuur.
2. Je kunt aangeven hoe je de opgedane kennis en vaardigheden uit de cursus hebt toegepast in de praktijk.
3. Je kunt de knelpunten, mogelijkheden en wensen benoemen ten aanzien van het zelfstandig uitvoeren van een spreekuur seksuele gezondheid.

Activiteiten tijdens de bijeenkomst

1. Je neemt deel aan een onderwijsleergesprek.
2. Je deelt hierin je ervaringen en stelt je portfolio open voor de andere deelnemers.
3. Je bekijkt kritisch het portfolio door van één van de andere deelnemers en geeft feedback.
4. Je stelt leerdoelen op voor de praktijkvoering voor een periode van zes maanden.

Condomerie

Dag 5- Deel 2

Datum: 12 december 2019

Tijd: 15.00- 17.00

Docent: Tatiana Mouhebati en Kalja van der Linden (Condomerie)

Inleiding

Het tweede deel van de bijeenkomst vindt plaats bij de Condomerie. Hier krijg je allerlei informatie over condooms en glijmiddelen.

Leerdoelen

Je kunt uitleggen welke verschillende soorten en maten condooms en glijmiddelen er zijn.

Vorbereiding

Lees het artikel [*Fen condoom moet lekker zitten*](#)

Activiteiten tijdens de bijeenkomst

Je neemt deel aan een workshop in de Condomerie.

Praktijkopdrachten

In de periode van 31 oktober tot 5 december dien je praktijkopdrachten uit te voeren (Zie bijlage). De vijf praktijkopdrachten zijn gericht op de beroepspraktijk. Van de vijf opdrachten voer je er minstens drie uit naar eigen keuze of in overleg met de begeleidend huisarts. De opdrachten zijn afgestemd op het competentiegericht leren.
Let op! Je mag opdrachten niet combineren.

Stappenplan voor het uitvoeren van de praktijkopdracht

Stap 1. Stel jezelf de vraag hoe je de praktijkopdracht wilt uitvoeren.

Stap 2. Kijk aan welke competenties je gaat werken als je de opdracht uitvoert. (kijk naar de volgende studietaak). Om te werken aan de competenties kijk je naar de indicatoren. Deze geven richting aan de uitwerking van je praktijkopdracht.

Stap 3. Voer de praktijkopdracht uit. **Let op! Je mag opdrachten niet combineren.**

Stap 4. Zet een kruisje achter de indicatoren bij de competenties waaraan je hebt gewerkt.

Stap 5. Maak een reflectieverslag (max. 1 A4) per opdracht volgens de STARR methode (zie volgende paragraaf) en verwerk daarin hoe je de praktijkopdracht hebt uitgevoerd.

Stap 6. Als je de drie reflectieverslagen hebt geschreven laat je deze lezen door de coördinerend huisarts van het gezondheidscentrum waar je werkt. Je plant een gesprek in en bespreekt het reflectieverslag en je vooruitgang aan de hand van de competenties. Laat de coördinerend huisarts een paraaf zetten op de reflectieverslagen die hij/zij heeft gelezen en besproken. Scan vervolgens de verslagen in en upload zie hieronder. Sla ook een kopie op in je portfolio voor jezelf.

Stap 7. Upload de verslagen van je praktijkopdrachten uiterlijk **5 december 2019**

Het schrijven van het reflectieverslag volgens de STARR methode

Je werkt minstens drie opdrachten uit in de praktijk. Als je de opdracht hebt uitgevoerd schrijf je een reflectieverslag volgens de STARR methode. De letters STARR zijn een houvast voor je om een reflectieverslag te schrijven. Het verslag per uitgewerkte opdracht bedraagt maximaal 1 A4. In bijlage 3 staat een voorbeeldverslag.

STARR staat voor:

- **S**ituatie
- **T**aak
- **A**ctiviteit
- **R**esultaat
- **R**eflectie

Let op! Verwacht niet dat je achter alle indicatoren een kruisje kunt zetten. Je zult zien dat bij een bepaalde competentie meer kruisjes achter de indicatoren staan dan bij een andere competentie. Je moet elke indicator kunnen verantwoorden ofwel in je reflectieverslag of in het gesprek met de coördinerend huisarts. Het leuke van deze manier van werken is dat je over een half jaar nog eens kunt reflecteren op je beroepspraktijk, specifiek voor dit spreekuur, en je zult zien dat je al meer indicatoren kunt aankruisen en dus meer competent bent geworden.

Competentieprofiel

De inhoud van de cursus wordt afgeleid van het beroepscompetentieprofiel van de doktersassistent (BCP) van de NVDA, dat in 2013 is uitgebracht. Binnen elk competentiegebied zijn één of meerdere competenties beschreven. Binnen de benoemde competentiegebieden zijn niet alle competenties opgenomen. Elk onderdeel van de cursus verwijst naar de desbetreffende competentie(s) waarin de cursist zich ontwikkelt. De competentiegebieden met bijbehorende competenties vind je hieronder.

Als je aan het werk gaat met de praktijkopdrachten kijk je naar de competenties en de daarbij behorende indicatoren. Om de opdrachten goed uit te voeren werk je, als vanzelfsprekend, aan verschillende competenties. De competenties zijn eigenlijk een vertaling van wat je allemaal doet als doktersassistent. Je bekijkt voorafgaand aan de uitvoering van de opdracht aan welke competenties je wilt werken om de opdracht zo goed als mogelijk uit te kunnen voeren. Vervolgens kijk je naar de bijbehorende indicatoren. Dit zijn kleine delen, zoveel mogelijk beschreven vanuit gedrag, die samen een competentie vormgeven. Die indicatoren staan onder de competentie in de tabel in [bijlage 2](#). Werk volgens het stappenplan om de opdrachten uit te voeren.

Competentie gebied Vakinhoudelijk handelen

Omschrijving: De doktersassistent draagt, in afstemming met de patiënt en de arts, zorg voor optimale zorgverlening door:

- Te triëren
- Te adviseren en handelingen te verrichten in het kader van individuele gezondheidszorg
- Zorg te dragen voor de praktijkuitvoering

Competenties:

De doktersassistent is in staat om:

- Telefonische triage toe te passen, inclusief het bepalen van de urgentie volgens protocollen
- Geplande en ongeplande face-to-face triage volgens protocol toe te passen
- Professioneel en ethisch te blijven handelen in situaties waar tijdsdruk en urgentie om keuzes vragen.
- Advies te geven op basis van richtlijnen, protocollen en werkafspraken.

Competentie gebied Communiceren

Omschrijving: De doktersassistent onderhoudt de relatie met de patiënt en zorgt dat de relatie tussen de patiënt en andere zorgverleners in stand gehouden wordt door doelgerichte communicatie en interactie.

Competenties:

De doktersassistent is in staat om:

- Empatisch en respectvol te communiceren met de patiënt door gesprekstechnieken en communicatiestijl doelgericht in te zetten.
- Vertrouwen te creëren.
- De patiënt steun te bieden door communicatietechnieken aan te passen aan de situatie (geruststellen, motiveren, overtuigen en slecht nieuwsgesprek).
- Rekening te houden met factoren die de communicatie beïnvloeden.
- Relevante informatie te verkrijgen van de patiënt, collega's en andere betrokkenen bij het zorgverleningstraject en die met elkaar te verbinden.
- Relevante informatie en toelichting accuraat aan de patiënt, collega's en andere betrokkenen bij het zorgverleningstraject over te dragen; zowel mondeling als schriftelijk.

Competentie gebied Samenwerken

Omschrijving: De doktersassistent werkt effectief samen met betrokkenen binnen en buiten het team om bij te dragen aan optimale zorg.

Competenties:

De doktersassistent is in staat om:

- Structureel en ad hoc met de arts te overleggen.
- Aan te sluiten bij de werkwijze van andere disciplines.
- De zorginhoud af te stemmen door een heldere en eenduidige informatie-uitwisseling, zodat betrokkenen weten wat er verwacht wordt.

Competentie gebied Organiseren

Omschrijving:

De doktersassistent organiseert haar eigen werk en schept voorwaarden voor anderen om het werk efficiënt en effectief uit te kunnen voeren.

Competenties:

De doktersassistent is in staat om:

- Zijn/haar eigen werkzaamheden te plannen op basis van prioriteit, in afstemming met de arts en in samenspraak met betrokken partijen.

Competentie gebied Maatschappelijk handelen

Omschrijving:

De doktersassistent is zich bewust van haar verantwoordelijkheid en mogelijkheden om de gezondheid van de patiënten te verbeteren en handelt daarnaar.

Competenties:

De doktersassistent is in staat om:

- Individuen/(doel)groepen voorlichting en advies te geven over een gezonde leefstijl, preventie van ziekten, relevante maatschappelijke ontwikkelingen en patiëntenverenigingen.
- Patiënten te motiveren en te stimuleren om adviezen op te volgen.

Competentie gebied Leren en ontwikkelen

Omschrijving:

De doktersassistent houdt zijn/haar deskundigheid op peil zodat zij haar werk optimaal kan blijven uitvoeren en zet zich in om anderen het vak aan te leren.

Competenties:

De doktersassistent is in staat om:

- Zichzelf te beoordelen d.m.v. zelfreflectie.
- Leemtes in zijn/haar eigen kennis vast te stellen en op te vullen.
- Initiatief te nemen om persoonlijke leerbehoeften/hiaten in kennis/vaardigheden aan te pakken door gebruik te maken van van bijv. scholing, intervisie en supervisie en dit op te nemen in het kwaliteitsregister doktersassistent.

Competentie gebied Professioneel handelen

Omschrijving:

De doktersassistent toont door haar/zijn gedrag en vakbekwaamheid zijn/haar betrokkenheid bij de gezondheid van anderen en zichzelf.

Competenties:

De doktersassistent is in staat om:

- Om te gaan met patiënten van verschillende etnische en culturele achtergronden en zich in te leven in hun levensomstandigheden.
- Adequaat om te gaan met moeilijke situaties.
- Verantwoordelijkheid te tonen voor de kwaliteit van het eigen handelen.

Bijlage 1- Praktijkopdrachten

Opdracht 1.

Bespreek met de zorgvrager het risico op soa met behulp van *de beslisboom voor het soaconsult*. Verhelder de hulpvraag en geef instructies op welke wijze de zorgvrager lichaamsmateriaal t.b.v. soa-onderzoek bij zichzelf kan afnemen. Inventariseer de behoefte aan informatie over het afnemen van lichaamsmateriaal, het soort test, het wachten op de uitslag en het wel of geen seks hebben in de tussenliggende periode. Vertel ook hoe de zorgvrager wordt geïnformeerd over de uitslag. Geef voorlichting op maat en toets of de zorgvrager de informatie heeft begrepen.

Opdracht 2.

Ga met een zorgvrager in gesprek over veilig vrijen. Inventariseer wat de zorgvrager weet over veilig vrijen, welke ideeën de zorgvrager heeft over veilig vrijen en welk gedrag de zorgvrager heeft ten aanzien van veilig vrijen. Probeer met de zorgvrager te onderzoeken welke voor- / nadelen hij/zij aan veilig vrijen ervaart. Stel de behoefte aan informatie vast. Geef voorlichting op maat en toets of de zorgvrager de informatie heeft begrepen en wat hij/zij deze met de informatie kan doen.

Opdracht 3.

Bespreek met de zorgvrager de behoefte aan informatie rondom anticonceptie. Stel de behoefte aan informatie vast. Geef voorlichting op maat aan de zorgvrager en maak daarbij gebruik van de anticonceptiekoffer en eventueel andere ondersteunende materialen. Toets of de zorgvrager de informatie heeft begrepen.

Opdracht 4.

Ga met de zorgvrager in gesprek over een positieve soa uitslag. Bespreek met de zorgvrager de behandelmogelijkheden, het adviseren van wel/geen seksueel contact hebben en partnerwaarschuwing. Leg het belang van partnerwaarschuwing uit. Toets of de zorgvrager de informatie begrepen heeft. Bekijk in de richtlijnen tot hoever terug sekspartners gewaarschuwd dienen te worden. Neem met de zorgvrager door hoeveel sekspartners in de tussenliggende periode vallen en bespreek de sekstechnieken en of de partners te waarschuwen zijn en door wie. Neem contact op met het centrum voor seksuele gezondheid van de GGD voor advies of om de partnerwaarschuwing over te dragen als de zorgvrager hiermee instemt.

Opdracht 5.

Bespreek met de zorgvrager zijn/haar vragen over seks en of seksualiteit. Verhelder de hulpvraag van de zorgvrager. Bepaal afhankelijk van de hulpvraag of je de zorgvrager verwijst naar de huisarts, naar een andere instantie in overleg met de huisarts of dat je de hulpvraag zelf behandelt. Stel de behoefte aan informatie vast en geef de zorgvrager voorlichting op maat. Toets of de zorgvrager je informatie heeft begrepen.

Bijlage 2. Het competentieprofiel met opdracht in schema

Competentiegebied A. Omgang met de zorgvrager.	Afname materialen voor diagnostiek met voorlichting	Voorlichting en advies veilig vrijen	Voorlichting en advies anticonceptie	Voorlichting en advies testen op soa	Gesprek over seksualiteit
A1. De doktersassistent is in staat om in contact met de zorgvrager verbaal en non-verbaal te signaleren welke behoefte de zorgvrager heeft.					
Observeert houding en uitdrukking van zorgvrager.					
Toetst observaties bij zorgvrager.					
Luistert actief.					
Geeft verkregen informatie door aan de huisarts.					
Maakt gebruik van haar 'voelsprietten'.					
Maakt een inschatting of de situatie afwijkt van de 'normale' situatie.					

Competentiegebied A. Omgang met de zorgvrager.	Afname materialen voor diagnostiek met voorlichting	Voorlichting en advies veilig vrijen	Voorlichting en advies anticonceptie	Voorlichting en advies testen op soa	Gesprek over seksualiteit
A2. De doktersassistent is in staat De zorgvrager op een hulpvaardige manier te benaderen zodat de zorgvrager zich op zijn gemak voelt en weet wat hij kan verwachten.					
Maakt zich kenbaar als aanspreekpunt.					
Zorgt voor optimale bereikbaarheid.					
Stelt zich hulpvaardig en gastvrij op.					
Staat op voor vragen.					
Geeft helder aan wat men van haar en de behandelaar kan Verwachten.					
Stelt de zorgvrager indien nodig gerust.					
Houdt de zorgvrager op de hoogte bij veranderingen bij afspraken.					

Competentiegebied A. Omgang met de zorgvrager.	Afname materialen voor diagnostiek met voorlichting	Voorlichting en advies veilig vrijen	Voorlichting en advies anticonceptie	Voorlichting en advies testen op soa	Gesprek over seksualiteit
A3. De doktersassistent is in staat helder en zorgvuldig te communiceren met de zorgvrager zodat ze recht doet aan de zorgvrager tijdens de uitvoering van haar taken.					
Heeft een open, vertrouwenwekkende houding.					
Legt uit waarom ze wat doet of zegt.					
Kan zich inleven in de situatie van de zorgvrager en reageert op gepaste wijze.					

Competentiegebied A. Omgang met de zorgvrager.	Afname materialen voor diagnostiek met voorlichting	Voorlichting en advies veilig vrijen	Voorlichting en advies anticonceptie	Voorlichting en advies testen op soa	Gesprek over seksualiteit
De doktersassistent is in staat om adequaat om te gaan met verschillende en/of tegenstrijdige belangen van de behandelaar en de zorgvrager.					
Erkent en beoordeelt het belang van de zorgvrager in een specifieke situatie.					
Erkent en beoordeelt het belang van de behandelaar in een specifieke situatie.					
Stelt van wat het belangrijkste doel is.					
Maakt een inschatting van de risico's van beide situaties.					
Neemt op basis van bovenstaande informatie een besluit en onderbouwt dit.					

Competentiegebied B. Vraaggericht werken.	Afname materialen voor diagnostiek met voorlichting	Voorlichting en advies veilig vrijen	Voorlichting en advies anticonceptie	Voorlichting en advies testen op soa	Gesprek over seksualiteit
B1. De doktersassistent is in staat om de hulpvraag en de mate van spoedeisendheid op systematische wijze duidelijk te krijgen waardoor de zorgvrager, tijdig, wordt voorzien in zijn zorgvraag.					
Stelt zowel open, kritische als doelgerichte vragen op een systematische manier.					
Luistert naar de zorgvrager en geeft hem ruimte.					
Vraagt door om zo de vraag achter de vraag en de urgentie boven tafel te krijgen.					
Maakt gebruik van medische kennis om zo gericht mogelijk door te kunnen vragen.					
Maakt gebruik van telefoonhandleiding of protocollen met instructies.					
Weet waar ze welke informatie vandaan moet halen en hoe ze die moet toepassen.					
Analyseert de verkregen informatie zelfstandig en beoordeelt welke vervolgstap wenselijk is.					
Beargumenteert richting de zorgvrager wat ze doet of zegt.					
Is in staat te erkennen dat ze twijfelt bij een advies en/of handeling en kan dat aangeven aan de behandelaar.					
Pleegt bij twijfel en onzekerheid overleg met de arts.					

Competentiegebied B. Vraaggericht werken.	Afname materialen voor diagnostiek met voorlichting	Voorlichting en advies veilig vrijen	Voorlichting en advies anticonceptie	Voorlichting en advies testen op soa	Gesprek over seksualiteit
B2. De doktersassistent is in staat om op heldere wijze de zorgvrager gevraagd en ongevraagd passend advies en voorlichting te geven zodat de zorgvrager weet waar hij aan toe is en wat hij moet doen.					
Luistert en vraagt door.					
Herhaalt de zorgvraag en checkt bij de zorgvrager of de vraag correct is.					
Heeft kennis van de meest voorkomende klachten, behandelmethoden, zelfzorg en risico's.					
Weet de weg te vinden in het grote aanbod van informatie.					
Kan inschatten welk aanbod van informatie wel en welke niet klopt.					
Verstrekt informatie en een toelichting daarop in duidelijke taal waarbij ze het gebruik van vakjargon zoveel mogelijk voorkomt.					
Controleert of de informatie goed is overgekomen.					
Overziet en benoemt de consequenties van haar adviezen.					
Motiveert de zorgvrager om het advies uit te voeren.					
Registreert de zorgvraag en het gegeven advies.					

Competentiegebied C. Bewaking van eigen grenzen.	Afname materialen voor diagnostiek met voorlichting	Voorlichting en advies veilig vrijen	Voorlichting en advies anticonceptie	Voorlichting en advies testen op soa	Gesprek over seksualiteit
De doktersassistent is in staat te beoordelen of zij bevoegd en bekwaam is om de voorliggende taak uit te voeren.					
Is op de hoogte van taakafspraken, protocollen en wettelijke regelingen (oa WGBO en Wet BIG)					
Weegt continu en zorgvuldig af tot hoe ver ze gaat in advisering en taakuitvoering.					
Bij twijfel over haar bevoegdheid en bekwaamheid voert ze de taak niet uit en communiceert dit met de behandelaar.					
Maakt een afweging of en wanneer ze welke informatie doorspeelt aan de behandelaar.					
Meldt duidelijk aan de zorgvrager tot waar haar taken en verantwoordelijkheden liggen en wanneer ze deze overdraagt aan de behandelaar.					

Competentiegebied F. Samenwerking en afstemming.	Afname materialen voor diagnostiek met voorlichting	Voorlichting en advies veilig vrijen	Voorlichting en advies anticonceptie	Voorlichting en advies testen op soa	Gesprek over seksualiteit
De doktersassistent is in staat helder met collega's en andere disciplines te communiceren over haar werkzaamheden zodat een goede afstemming plaatsvindt.					
Helder communiceren over onderlinge samenwerking: helderheid in verwachtingen en mogelijkheden t.a.v. collega's en/of andere disciplines.					
Geeft feedback op constructieve wijze.					
Ontvangt feedback en benut deze voor verbetering van het professionele handelen.					
Is in staat tijdig advies te vragen aan collega's.					
Luistert naar collega's en is instaat advies te geven aan collega's.					
Maakt afspraken met collega's over taakverdeling.					
Neemt zelf verantwoordelijkheid voor eigen bijdrage aan het grotere geheel.					
Signaleert verbeter mogelijkheden en brengt deze in bij het team.					
Heeft zicht op eigen mogelijkheden en beperkingen en die van collega's en gaat hier goed mee om.					
Maakt duidelijk aan anderen wat ze doet.					
Draagt het werk zorgvuldig over.					

Competentiegebied F. Samenwerking en afstemming.	Afname materialen voor diagnostiek met voorlichting	Voorlichting en advies veilig vrijen	Voorlichting en advies anticonceptie	Voorlichting en advies testen op soa	Gesprek over seksualiteit
De doktersassistent is in staat tijdig met de behandelaar te overleggen zodat optimale zorgverlening plaatsvindt.					
Registreert in het patiëntendossier/ registratiesysteem duidelijk de vraag en de aard van de klacht van de zorgvrager en het advies dat ze heeft gegeven.					
Toetst, indien nodig, bij de behandelaar of haar analyse en vervolgactie correct zijn.					
Geeft overtuigende, onderbouwde feedback aan de behandelaar in situaties waarin ze twijfelt aan een besluit van de behandelaar.					

Competentiegebied G. Professionalisering.	Afname materialen voor diagnostiek met voorlichting	Voorlichting en advies veilig vrijen	Voorlichting en advies anticonceptie	Voorlichting en advies testen op soa	Gesprek over seksualiteit
De doktersassistent is in staat om professioneel te werken zodat haar vak optimaal wordt uitgevoerd en goed wordt geprofileerd.					
Reflecteert op haar eigen beroepsmatig handelen.					
Vraagt feedback aan collega's.					
Is in staat te leren van de feedback van collega's en gedrag en werkwijze zonodig aan te passen.					
Benoemt behoefte aan scholing en licht dat toe.					
Leert uit bij- en nascholing.					
Verwerft actuele beroepskennis.					
Leert van de zorgvrager.					
Ontwikkelt een mening over haar werk, taken en houding en draagt deze uit.					

Competentiegebied G. Professionalisering.	Afname materialen voor diagnostiek met voorlichting	Voorlichting en advies veilig vrijen	Voorlichting en advies anticonceptie	Voorlichting en advies testen op soa	Gesprek over seksualiteit
De doktersassistent is in staat om in haar handelen het streven naar kwaliteit tot uiting te laten komen.					
Maakt gebruik van protocollen en instructies en actualiseert deze regelmatig.					
Voldoet met in haar handelen aan de geldende regels en voorschriften m.b.t. arbo, milieu en veiligheid					

Bijlage 3. Voorbeeld reflectieverslag

Reflectieverslag partnerwaarschuwing bij chlamydia.

S. Mevrouw X is 21 jaar en had klachten van afscheiding en jeuk. Ze heeft een afspraak gemaakt bij de huisarts. De huisarts heeft haar een swap meegegeven met een instructie hoe ze de vaginaal swap moest doen op het toilet in de praktijk. De swap is naar het lab gegaan. Een paar dagen later heeft de huisarts de uitslag telefonisch gegeven, deze was positief. De huisarts heeft mevrouw X gevraagd een afspraak met mij te maken om partnerwaarschuwing te bespreken.

T. Het is mijn taak om met mevrouw X in gesprek te gaan over partnerwaarschuwing. Dit is belangrijk omdat zij een vriendje heeft gehad en momenteel af en toe wisselende seksvriendjes heeft. Er is kans dat zij chlamydia heeft overgedragen naar haar seksvriendjes maar ook dat zij het heeft gekregen van één van hen. Ik wil met mevrouw bespreken waarom het belangrijk is om haar seksvriendjes in te lichten, haar te motiveren om dat te doen en de mogelijkheden bespreken op welke wijze ze dat kan doen.

A. Ik heb een gesprek gehad met mevrouw X. Ik heb gevraagd naar haar ervaring van het hebben van een soa. Ik heb met haar gesproken over het belang van het informeren van haar seksvriendjes. Ik heb met haar gesproken over dat ze bang is om haar vriendjes te vertellen dat ze chlamydia heeft. Ik heb met haar gesproken over de verschillende manieren om haar vriendjes op de hoogte te brengen. Ik heb veel open vragen gesteld en gereflecteerd op wat mevrouw x vertelde. Ze gaf aan te begrijpen dat het belangrijk is dat haar seksvriendjes getest worden maar ze durft het niet te vertellen. Ik heb gesproken over het sturen van een sms of een briefje. We hebben afgesproken dat zij haar seksvriendjes gaat informeren naar de huisarts te gaan om te testen, omdat ze een risico hebben gelopen op een soa. Na een week bel ik haar om te vragen of het informeren is gelukt.

R. Toen ik haar belde gaf ze aan dat ze het niet zelf durft te vertellen. Ze is bang voor de reactie en dat haar vriendjes allerlei roddels over haar gaan vertellen. Ze zegt dat ze het gaat uit maken met haar seksvriendjes.

R. Ik vond het best moeilijk om een gesprek te hebben met mevrouw X. Ze was erg aardig en begreep waarom het belangrijk is om haar vriendjes te informeren dat ze chlamydia heeft. Maar ik begreep ook heel goed dat ze bang is voor roddels en dat ze het daarom niet zelf wil doen. Ik merkte dat ik soms een beetje te snel ging in het gesprek. Ik wilde een beetje te graag dat zij haar seksvriendjes ging informeren. Ik denk dat ik dat zo graag wilde omdat ik het belangrijk vind dat soa's goed worden bestreden maar ook omdat ik graag deze opdracht heel goed wilde doen. De volgende keer ga ik proberen een beetje meer afstand te nemen tussen mijn gevoel en wat de zorgvrager kan en wil. Ik probeer volgende keer ook te benoemen dat de GGD anoniem partnerwaarschuwing kan doen voor de zorgvrager. Ik ga met de huisarts bespreken hoe we in de praktijk met partnerwaarschuwing om gaan en of dat in ons protocol is vastgelegd.